

องค์ความรู้เรื่องปัจจัยบางประการที่มีผลต่อราคาประมูลงานราชการของบริษัทรับเหมาก่อสร้าง

จากการบรรยายโดย ดร. สมชาย ปฐมศิริ, โกรทฤษฎ์ หวังทองธนา

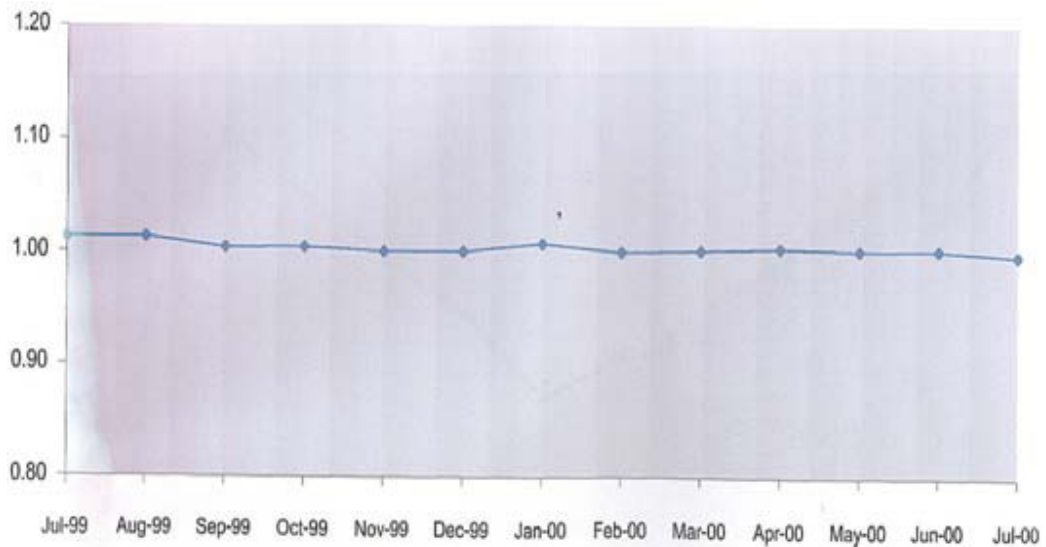
ตามปกติการประมาณราคาโครงการก่อสร้างของผู้รับเหมาก่อสร้าง ควรจะมีพื้นฐานมาจากปริมาณเนื้องานที่ได้มาจากการถอดแบบ ราคาต่อหน่วยของเนื้องานและค่าแรงเพื่อทำงานนั้นๆ ซึ่งทั้งสองส่วนนี้รวมเป็นต้นทุนของค่าวัสดุและค่าแรงงาน เมื่อบวกรวมค่าดำเนินการ กำไรและภาษีมูลค่าเพิ่ม ก็จะได้ราคาประมูลที่ผู้รับเหมาอาจนำไปเสนอต่อเจ้าของโครงการ ทางด้านเจ้าของโครงการเองก็จะมีการประมาณราคาในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้ทราบว่าควรจะต้องใช้งบประมาณสักเท่าไร หากผู้ประมาณราคาทั้งในฝ่ายผู้รับเหมาและเจ้าของโครงการมีประสบการณ์การทำงานเพียงพอ ราคาของทั้งสองฝ่ายก็ไม่ควรจะแตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติจริงนั้นยังมีปัจจัยอื่นๆ มากมายที่อาจส่งผลกระทบต่อราคาประมูลมีความแตกต่างจากราคากลางอย่างมาก ในหลายโครงการเป็นที่ประจักษ์ว่าราคาประมูลนั้นต่ำกว่าราคากลางมากกว่าครึ่งหนึ่ง บทความนี้ทำการศึกษาผลการประมูลงานของหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง โดยทำการรวบรวมผลการเสนอราคาในอดีตของบริษัทรับเหมาก่อสร้างและประเมินผลของปัจจัยภายนอกต่างๆ เช่น อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ระหว่างประเทศ ดัชนีราคาผู้บริโภคและ Escalation Factor (K-factor) ที่น่าจะมีผลกระทบต่อผลลัพธ์ของราคาประมูลขั้นสุดท้าย เป็นที่น่าประหลาดใจเมื่อพบว่าปัจจัยทั้งหลายนี้ไม่ได้มีผลต่อราคาประมูลอย่างที่คาด ผู้รับเหมาก่อสร้างมีแนวโน้มว่ายินดียอมรับความเสี่ยงทางสังคม (Social risk) เพื่อให้ชนะการประมูลงานด้วยราคาเท่ากับราคากลางของทางราชการ

ผลการวิจัย

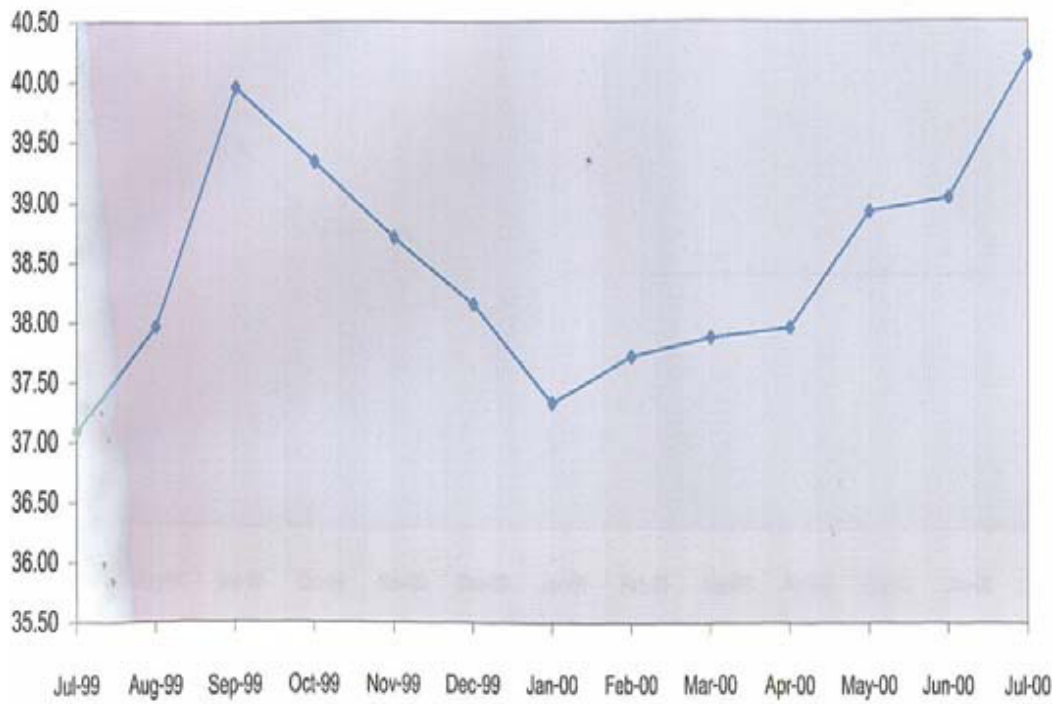
ได้ลองเก็บข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ 4 ประการที่คาดว่าอาจจะช่วยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของราคาประมูลระหว่างช่วงที่เก็บข้อมูลได้ ภาพที่ 6, 7, 8 และ 9 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค, Escalation Factor (K), อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/\$) และอัตราดอกเบี้ยลูกค้านักกู้ยืม (MOR) ตามลำดับ

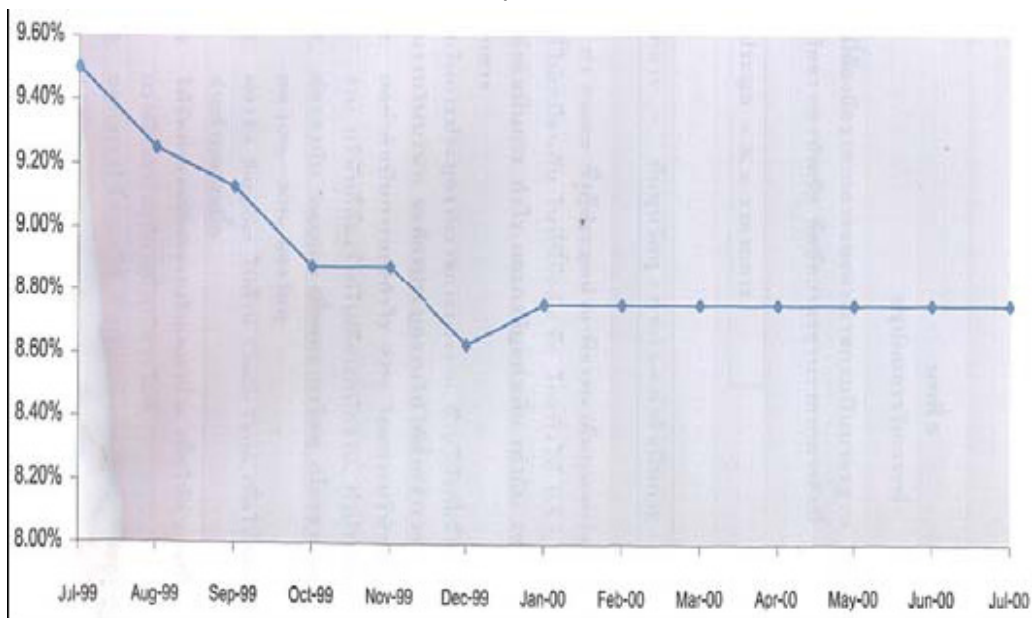
ภาพที่ 6 ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index, CPI) ระหว่างเดือน
กรกฎาคม พ.ศ. 2542 - กรกฎาคม พ.ศ. 2542 (ปี 2537 = 100)

ภาพที่ 7 Escalation Factor (K-factor) ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2542
- กรกฎาคม พ.ศ. 2542 (ปี 2530 = 100)

ภาพที่ 8 อัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ย (บาท/\$) ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ.
2542 - กรกฎาคม พ.ศ. 2542

ภาพที่ 9 อัตราดอกเบี้ยลูกค้านั่งชั้นดี (MOR) ระหว่างเดือนกรกฎาคม
พ.ศ. 2542 - กรกฎาคม พ.ศ. 2542

จะเห็นว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น Escalation Factor และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับลูกค้าชั้นดี มีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนักระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2542 – กรกฎาคม พ.ศ. 2543 ซึ่งอาจจะบอกได้เป็นนัยว่า ปัจจัยเหล่านี้ไม่มีผลโดยตรงต่อราคาประมูลในช่วงเวลาดังกล่าว การพยายามสร้างสมการถดถอยระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งสี่ประการนี้กับราคาประมูลก็ไม่พบว่าอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งน่าจะหมายความว่า การคาดการณ์ราคาประมูลคงมีผลมาจากปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากสิ่งที่พิจารณามาแล้ว

การถอดแบบประมาณราคาค่าก่อสร้าง เป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดราคากลางของเจ้าของโครงการ ทางฝ่ายบริษัทรับเหมาก่อสร้างก็ใช้วิธีถอดแบบประมาณราคาเช่นเดียวกันในการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลเบื้องต้น และจำเป็นสำหรับการกำหนดราคาประมูล หากไม่มีปัจจัยภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง ราคาประมูลก็น่าที่จะมีค่าใกล้เคียงกับราคากลางที่กำหนดโดยหน่วยราชการซึ่งถือว่าเป็นราคาที่ยุติธรรมเนื่องจากผู้ว่าจ้างยินดีจ่ายและผู้รับจ้างสามารถก่อสร้างได้อย่างแน่นอน แต่ในความเป็นจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ ผลจากการศึกษาข้อมูลการประมูลงานของกรมโยธาธิการจำนวน 406 โครงการระหว่างเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2542 – กรกฎาคม พ.ศ. 2543 บ่งชี้ว่าการกำหนดราคาประมูลอาจมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เนื่องจากบริษัทรับเหมาก่อสร้างส่วนหนึ่งเสนอราคาประมูลต่ำกว่าราคากลางค่อนข้างมาก ในขณะที่บริษัทรับเหมาก่อสร้างส่วนมากเสนอราคาประมูลที่เท่ากับราคากลางพอดี ไม่ว่าจะเป็นความบังเอิญหรือว่ามี การสมยอมในการเสนอราคาให้เท่ากับราคากลางพอดี เป็นที่น่าสนใจว่าหากหน่วยงานราชการกำหนดราคากลางให้ต่ำลงมาอีก บริษัทรับเหมาก่อสร้างเหล่านี้จะยังคงเสนอราคาให้เท่ากับราคากลางอีกหรือไม่นอกจากนี้ยังน่าสนใจศึกษาเพิ่มเติมว่า ในสถานการณ์ปัจจุบันพฤติกรรม การเสนอราคาประมูลงานของบริษัทรับเหมาก่อสร้างเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ เนื่องจากในรอบหลายปีที่ผ่านมา นั้น สภาวะแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงไปมากเมื่อเทียบกับช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เช่น มีการนำเอาการประมูลงาน อิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) มาใช้ และราคาวัสดุก่อสร้างได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็วตามภาวะราคาค้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไปตามราคาน้ำมันของตลาดโลก ในขณะที่ราคากลางของทางราชการนั้นเป็นราคาที่ประมาณขึ้น จากข้อมูลในอดีต ซึ่งประเด็นเหล่านี้กำลังอยู่ระหว่างการศึกษาวิจัย

ประโยชน์จากองค์ความรู้

1. ทราบถึงปัจจัยบางประการที่มีผลต่อราคาประมูลงานราชการของบริษัทรับเหมาก่อสร้าง